

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucí práce

Autorka práce: Marie-Anna Bitnerová

Název práce: „Práce vychovatelek v českých jeslích z hlediska akontability“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Bakalářská práce Marie-Anna Bitnerová s názvem „Práce vychovatelek v českých jeslích z hlediska akontability“ zpracovává téma jeslí-dětských skupin z neotřelé perspektivy práce vychovatelek v těchto zařízeních a jejich vnímání akontability (častěji bývá zpracováno z hlediska harmonizace rodinného a pracovního života, a méně často pak z hlediska vzdělávání). Bakalářská práce byla se mnou jakožto vedoucí intenzivně konzultovaná a studentka práci dopisovala ve značném předstihu.

Název bakalářské práce je výstižný, zároveň autorka realizovala rozhovory s vychovatelkami pouze v dětských skupinách, což je přísně vzato pouze jedna z forem jeselského zařízení. Název by mohl tedy být preciznější - jesle jsou spíše intuitivní a historicky dané označení.

Téma bakalářské práce je velmi zajímavé a originální, líbilo se mi také, že autorka v úvodu jako jednu ze svých motivací formulovala aktivisticky: „*Výzkumy v této oblasti by mohly veřejnost seznámit s jeslemi v současné podobě, mohly by přinést vhled do těchto neustále kritizovaných zařízení, a mohou tudíž stejně jako četné zahraniční výzkumy podložit tvrzení, že jesle jsou v různé míře pro malé děti prospěšné. Takovéto odborné publikace by poté mohly falzifikovat často nepodložená vyjádření mnohých odborníků, například z oblasti vzdělávání, ohledně neprospěšnosti, ne-li dokonce škodlivosti současných jeslí*“ (s. 3).

Struktura bakalářské práce je logická a přehledná. Lehké otazníky bych dala jen nad pojmenování kapitol 5, 6 a 7, u kterých by se nabízelo jejich spojení; stejně tak bych volila jiný název u podkap. 5.1 Osobní údaje, který zcela neodpovídá obsahu kapitoly. Stejně tak váhám nad vložení poznámek vážících se k teoretickým východiskům do kapitoly Stav poznání.

Cíle a výzkumné otázky¹ jsou z formálního hlediska v pořádku, vhodně také zachycují obsah práce. Opět bych měla jen lehký otazník nad cílem 3 – „školní klima“ je komplexnější koncept, než jak je využíván v této bakalářské práci, a cíl 3 tak vyvolává očekávání něčeho, co nastane jen částečně.

¹ 1. *Popsat vychovatelky jeslí a práci v předškolních zařízeních.* 1.1 Kdo jsou vychovatelky jeslí? 1.2 Co zaměstnání vychovatelky jeslí obnáší? 1.3 Jak jesle fungují v rámci každodenní činnosti?

2. *Popsat vztahy vychovatelek k jednotlivým aktérům skrze koncept akontability.* 2.1 Vůči kterým aktérům si vychovatelky jeslí připadají akontabilní a morálně akontabilní? 2.2 Vůči kterému aktérovi si vychovatelky jeslí připadají nejvíce akontabilní? 2.3 Vůči kterému aktérovi se vychovatelky cítí nejvíce morálně akontabilní?

3. *Popsat, jaké panuje školní klima v jeslích, a vysvětlit, co ho ovlivňuje.* 3.1 Jak se vychovatelky ve své práci cítí? 3.2 Jaké je klima jeslí z perspektivy vychovatelek? 3.3 Jak souvisí klima jeslí s různými akontabilitami vůči jednotlivým aktérům?

Co do **teoretických východisek** pracuje autorka s konceptem akontability a s konceptem školního klimatu, a činí tak přílehavě. Jako originální vnímám pokus o synergii při využití těchto dvou konceptů.

Kapitola věnovaná **metodologii** je pojednaná podrobně – nechybí zde žádný moment relevantní pro popis výzkumné cesty, autorka svůj přístup vztahuje k odborné literatuře.

Empirická zjištění prezentuje autorka strukturovaně a dokládá je citacemi, oceňuji i snahu nejen shrnout výsledky zjištění, ale i vytvořit „nadstavbu“. Stejně tak oceňuji snahu autorky o grafická znázornění (nezdá se mi, že vždy úplně sedí, ale grafické ztvárnění je i věcí individuálního vnímání). Autorka dospívá k závěru, že akontabilita vychovatelek probíhá prostřednictvím komunikace s rodiči, která je nejintenzivnější v období adaptace, kdy dítě do dětské skupiny nastupuje. Akontabilní se vychovatelky cítí vůči rodičům, morálně akontabilní pak vůči dětem. Vnímání (morální) akontability pak souvisí s vnímáním školního klimatu – pokud jsou vztahy s rodiči (v menší míře s dětmi) napjaté, znamená to pro vychovatelky i horší klima v dětské skupině. Drobnou výhradu mám k použití pojmu „teorie spolupráce“ (s. 35), který nepovažuji za ideální pojmenování – teorie je typicky robustnější, zde jde spíše o princip nebo mechanismus. Rovněž mě zaujalo, že akontabilita není vnímána vůči zřizovateli – skutečně se tento rozměr v rozhovorech neobjevil?

Práce má velmi dobrou **formální úroveň**. Zaznamenala jsem několik málo pochybení: u přímé citace „Akontabilita je někdy ztotožněna s konkrétním způsobem, kterým se daný aktér zodpovídá“ (Veselý 2012).“ (s. 11) chybí paginace a u seznamu literatury není použitý jednotný způsob uvádění jmen, ale obojí jsou drobnosti. Jazykový styl je základně kultivovaný a osobní – z textu je patrná energie, se kterou jej autorka psala, což je osvěžující. Bakalářská práce vychází z bezmála třicítiky zdrojů.

Bakalářská práce Marie-Anny Bitnerové rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářské práce – vytyčila si téma, pracuje s vhodnou teoretickou literaturou, orientuje se v metodologii a autorka ukazuje, že je schopná získaný materiál strukturovat a vyvozovat obecnější závěry. Bakalářskou práci tedy bez váhání **doporučuji** na základě výše uvedeného **k obhajobě a navrhuji** hodnotit ji známkou **B**.

Možné otázky k obhajobě:

- 1) Jaké alternativní výzkumné strategie (výběr informačních partnerů, techniky sběru dat) byste mohla při psaní této využít? Jaké by byly jejich výhody a nevýhody?
- 2) V diskuzi píšete, že „(d)le Konrádové se koncept partnerství a akontability v rámci vztahů mateřské školy a rodičů dětí vzájemně vylučuje. Myslím, že v prostředí DS tomu může být jinak.“ (s. 40-41) Mohla byste tuto poznámku rozvést? A bude Vaše přesvědčení platit i po avizované změně legislativy?

V Praze dne 8. června 2021

Mgr. Eva M. Hejzlarová, Ph.D.